

TELBARE, NETTE EN MORSIGE NAAMWOORDEN

FRED LANDMAN
INSTITUUT VOOR TAALKUNDE
UNIVERSITEIT TEL AVIV

I develop in this paper a semantic theory of the mass-count distinction in which the interpretation structures for mass nouns cannot be counted because they are built from overlapping building blocks. The theory leads naturally to three kinds of structures, one count and two mass. The latter two naturally fit prototypical mass nouns like 'meat' and mass nouns like 'furniture'. I give semantic definitions of two features: count/mass and neat/mess and show by discussing various phenomena in Dutch, that these distinctions are semantically robust and active.

Samenvatting

Ik bespreek in dit artikel een semantische theorie over telbare en niet-telbare naamwoorden, waarin ik stel dat de interpretatiestructuren voor niet-telbare naamwoorden niet telbaar zijn omdat ze zijn opgebouwd uit elkaar overlappende bouwstenen. De theorie leidt op natuurlijke wijze naar drie soorten structuren, één telbare, en twee niet-telbare: één voor prototypische niet-telbare naamwoorden zoals *vlees*, en één voor niet-telbare naamwoorden zoals *meubilair*. Ik geef semantische definities van twee contrasten: *telbaar/niet-telbaar* en *net/morsig* en laat zien, door een bespreking van verschillende verschijnselen in het Nederlands, dat deze contrasten semantisch robuust en actief zijn.

Telbare naamwoorden zoals *meisjes* en *knikkers* kan je tellen, niet-telbare naamwoorden zoals *zout* en *vlees* kan je niet tellen:

- (1) a. ✓ één *meisje*/ ✓ twee *meisjes*/ ✓ drie *meisjes*,...
b. # één *zout*/ # twee *zout*/ # drie *zout*,...

In de semantiek worden telbare naamwoorden geïnterpreteerd in Boolse telstructuren, bestaande uit enkelvoudige en meervoudige objecten, waar de enkelvoudige objecten beschouwd worden als de semantische bouwstenen. We tellen meervoudige objecten (zoals *de meisjes*) in termen van hun semantische bouwstenen (*Lien*, *Coba* en *Dora*). (Voor een overzicht van de formele theorie, zie Landman 1991, 2000, 2004).

Waarom kunnen wij niet-telbare naamwoorden zoals *zout* en *vlees* niet tellen? Blijkbaar is er iets mis met hun semantische bouwstenen. Maar wat?

Daar bestaan verschillende theorieën over.

Een populaire theorie zegt dat de structuren voor niet-telbare naamwoorden geen semantische bouwstenen hebben. Neem een telbaar naamwoord zoals *meisjes*. Je kan *meisjes* verdelen in *meisjes* en *meisjes*, maar je kan niet *blijven* verdelen, en waar het verdelen ophoudt vind je semantische bouwstenen (*Lien*, *Coba* en *Dora*). Bij niet-telbare naamwoorden zoals *zout* en *modder* kan je door *blijven* delen, je komt niet bij

semantische bouwstenen. (Deze theorie wordt bijvoorbeeld verdedigd door Harry Bunt in Bunt 1985.)

Deze theorie is problematisch om verschillende redenen. Ten eerste is er een klasse van niet-telbare naamwoorden, zoals *meubilair* en *keukengerei*, die zonder twijfel bouwstenen hebben, zoals beargumenteerd door Gennaro Chierchia in Chierchia 1998. Als (2b) waar is, is (2a) ook waar; maar de waarheid van (2c) garandeert noch de waarheid van (2b), noch van (2a).

- (2) a. Ik heb het meubilair verplaatst.
- b. Ik heb de meubels verplaatst.
- c. Ik heb twee laatjes in het dressoir omgewisseld.

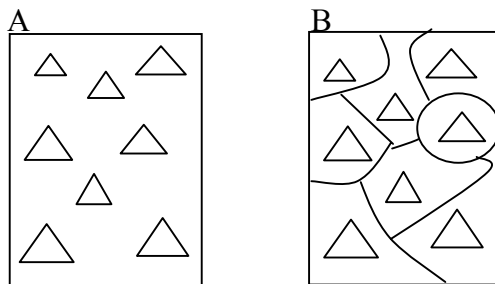
Dit laat zien dat *de meubels* de bouwstenen van *meubilair* zijn, en niet de delen van meubels zoals *laatjes*.

Ten tweede gebruiken we prototypische niet-telbare naamwoorden zoals *zout* ook in situaties waar wat er is, niet verdeeld kan worden in zout en zout:

- (3) Er ligt *zout* onder het objectief van de microscoop [ter waarde van één [niet-telbaar] molecuul].

Als wij om semantische redenen moeten aannemen dat wat er onder het objectief ligt nog steeds deelbaar is in zout en zout, moeten wij een semantische wereld van fictief zout aannemen. Het is onwaarschijnlijk dat dat nodig is.

Om een ander voorbeeld te geven, kijk naar mijn *driehoekjesbehang* in A:

We kunnen het verdelen in stukken die zelf kunnen gelden als *driehoekjesbehang*, maar de stukken in B kunnen zelf niet meer verdeeld worden in twee stukken die allebei gelden als *driehoekjesbehang*. En de vraag is: waarom kunnen we *driehoekjesbehang* niet tellen in termen van de bouwstenen in B?

We komen in de richting van het antwoord dat ik ga geven, als we kijken naar hoe we tellen met problematische telbare naamwoorden, zoals de kleren die ik kocht bij *Combinaties Voor Elke Gelegenheid*. Ik heb de volgende *combinaties*:

(4) *Mijn combinaties*

- 1. De broek en het overhemd (voor informele gelegenheden)
- 2. De broek, het overhemd en de das (voor informele gelegenheden met Europeanen)
- 3. De broek, het overhemd, en het colbert (voor formele gelegenheden)

4. De broek, het overhemd, de das en het colbert
(voor formele gelegenheden met Europeanen)
5. De broek, het overhemd, de das, het colbert en het vest
(voor het geval ik uitgenodigd word om te dineren aan het Hof)

En ik heb een bijpassende keppel voor het geval een religieuze ceremonie deel uitmaakt van deze gelegenheden. Alles tezamen heb ik *tien combinaties*! (Feitelijk zijn er meer combinatiemogelijkheden, maar daar heb ik geen gelegenheid voor.)

Nu gaan we tellen. Eerst bij de douane:

(5) *Douanebeambte*: Wat zit er in die koffer?

Ik: Mijn combinaties.

Douanebeambte: Hoeveel combinaties?

Ik: Tien.

Douanebeambte: Het spijt me meneer, maar u mag maar vijf combinaties het land binnenbrengen.

Ik: Goed, dan laat ik de keppel achter.

(5) is onnatuurlijk: dit soort tellen is niet meer dan een grap. Echt tellen is wat we vinden in (6):

(6) De keppel en het vest vloeken een beetje, dus ben ik maar over *negen* combinaties echt tevreden.

We tellen combinaties op precies dezelfde manier als we kostuums zouden tellen die elkaar niet overlappen, dat wil zeggen, we tellen als in (6), en niet als in (5). Overlap maakt verschil bij het tellen. Als we mijn koeien tellen en we tellen jouw koeien, en we willen het juiste aantal vinden, dan moeten we de overlap van *mijn koeien* en *jouw koeien* - de koeien die wij samen hebben - maar één keer tellen. Hetzelfde geldt voor de overlap tussen *mijn combinaties* en *jouw combinaties*, als wij combinaties delen. Maar de overlap tussen mijn verschillende combinaties wordt *niet* meegeteld: voor het tellen bestaat *deze* overlap niet.

Wat we hier in het extreme geval van *combinaties* zien geldt algemeen: in de interpretatiestructuren van telbare naamwoorden overlappen de semantische bouwstenen elkaar niet, of wordt de overlap in context ontoegankelijk of irrelevant gemaakt.

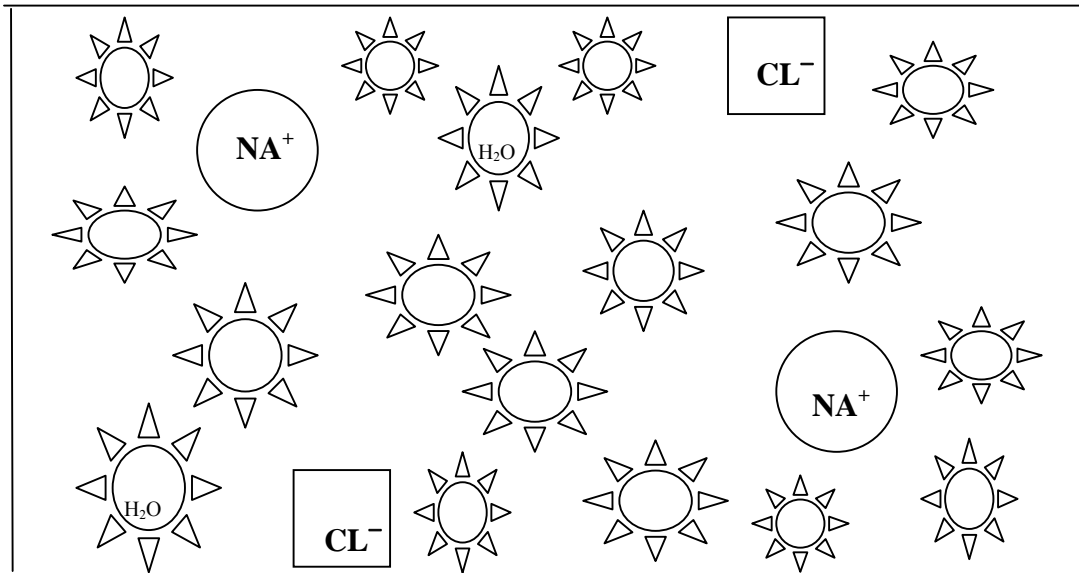
We zagen eerder dat de interpretatiestructuren voor niet-telbare naamwoorden net zo goed semantische bouwstenen kunnen hebben als de structuren voor telbare naamwoorden. We zien nu dat het essentieel is voor het tellen dat de semantische bouwstenen in de interpretatie structuren van telbare naamwoorden elkaar niet overlappen.

Wat als de bouwstenen elkaar overlappen? Dan tel je verkeerd.

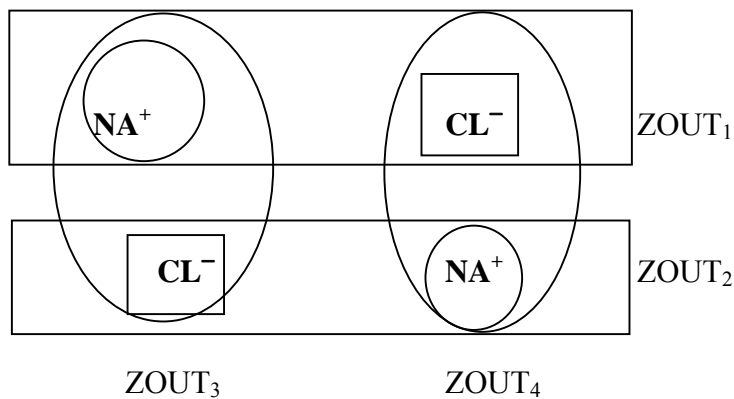
En dat is mijn antwoord op de tel-vraag: Waarom kan je niet-telbare naamwoorden niet tellen? Omdat de semantische bouwstenen in de interpretatiestructuren van niet-telbare naamwoorden overlappen.

Kijk naar (7) met het niet-telbare naamwoord *zout*, in een situatie waarin het zout is opgelost in water:

(7) Er zit *zout* (natriumchloride) in het water [ter waarde van twee moleculen].

Het zout bestaat uit zoutbouwstenen ter waarde van twee moleculen. Maar welke twee?
 $ZOUT_1 + ZOUT_2$ of $ZOUT_3 + ZOUT_4$?

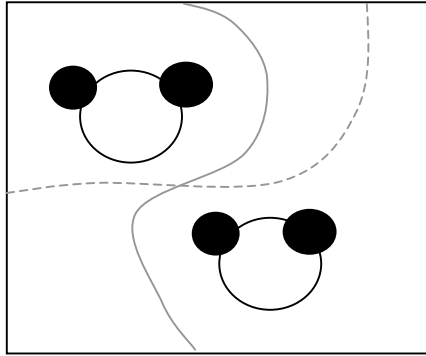
Mijn antwoord is: alle vier!

In het telbare perspectief moeten we een keuze maken tussen twee varianten met elk twee elkaar niet-overlappende bouwstenen. In het niet-telbare perspectief maken we deze keuze niet en we beschouwen het zout als tegelijkertijd bestaande uit beide varianten.

Dit is een voorbeeld ter inspiratie. Meer algemeen is het geval van *driehoekjesbehang*. We zagen een verdeling in stukjes driehoekjesbehang die zelf niet meer te verdelen waren in twee stukken die elk kunnen gelden als driehoekjesbehang. We noemen de stukjes 'minimale stukjes' (met betrekking tot een verdeling). Elk minimaal stukje bevat een driehoekje en ruimte. Omdat er genoeg ruimte is die verdeeld moet worden zijn er *tallose* verschillende verdelingen in zulke minimale stukjes driehoekjesbehang. In mijn voorstel zijn de bouwstenen van *driehoekjesbehang* al die minimale stukjes driehoekjesbehang in al die verschillende verdelingen. Omdat die

verschillende verdelingen dezelfde stof verdelen, is er een grote hoeveelheid overlap tussen de bouwstenen van driehoekjesbehang.

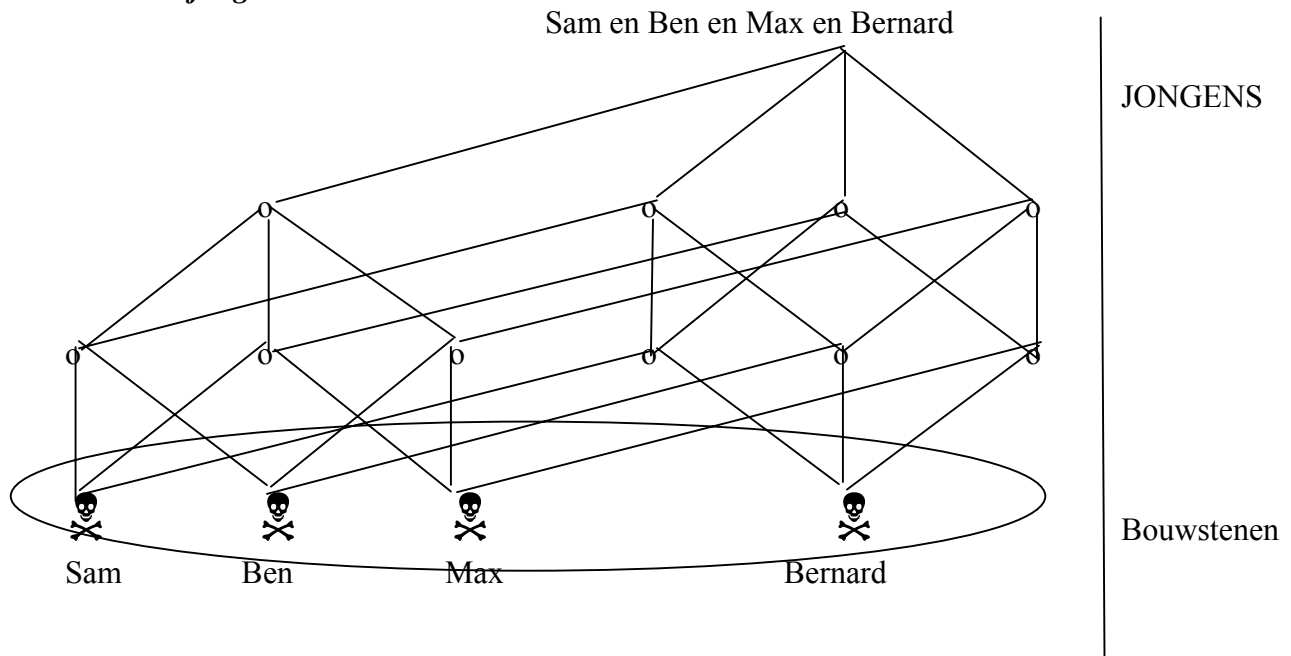
Dit voorbeeld is ook instructief voor ‘echte’ niet-telbare substantie-naamwoorden zoals *water*. We zijn geneigd, bij het verdelen van water, om te denken dat we ‘in het echt’ watermoleculen verdelen. Maar dat is niet zo: de ruimte in en tussen de moleculen is deel van wat we verdelen. Dit betekent dat het niet een abstract Mickey Mouse-achtig molecuul is dat geldt als waterbouwsteen, maar een molecuul met wat ruimte. En die ruimte kan op verschillende manieren verdeeld worden, wat leidt tot verschillende verdelingen (partities) met tezamen elkaar overlappende bouwstenen.

Tellen is tellen van bouwstenen. Als je niet-telbaar zout, water of driehoekjesbehang toch telt, tel je overlappende bouwstenen zonder de overlap weg te kunnen werken, en tel je gegarandeerd verkeerd!

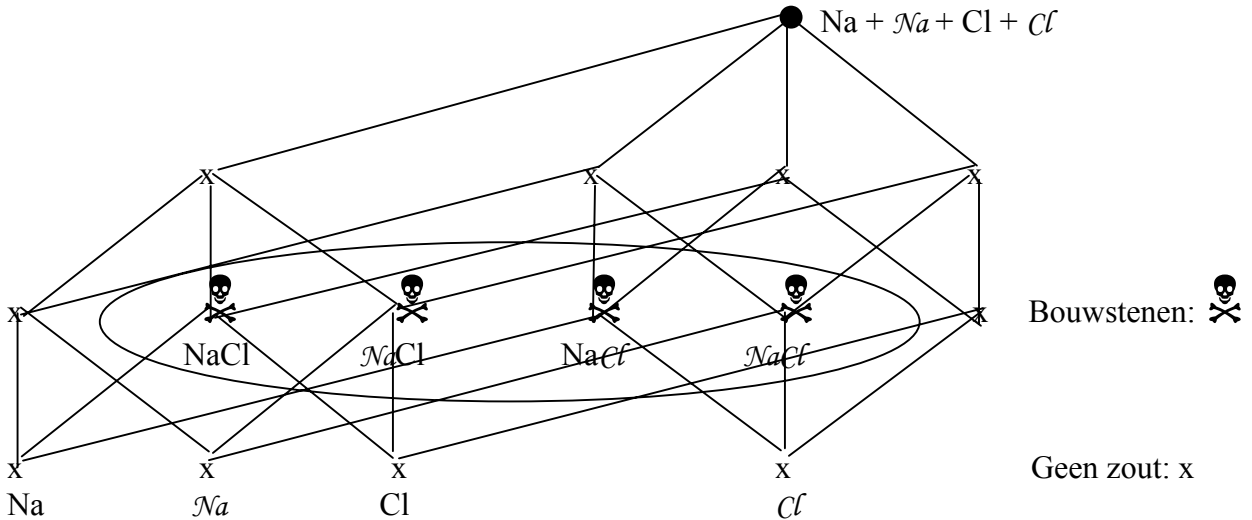
In Landman 2011 werk ik de formele theorie achter deze structuren uit. De theorie generaliseert de wiskundige theorie van Boolese tel-structuren minimaal tot structuren met overlappende bouwstenen. De theorie heeft een hoogst interessant gevolg: zij staat drie soorten structuren toe, één telbare en twee niet-telbare.

Telbaar: jongens

De structuur is opgebouwd uit elkaar niet-overlappende minimale bouwstenen.

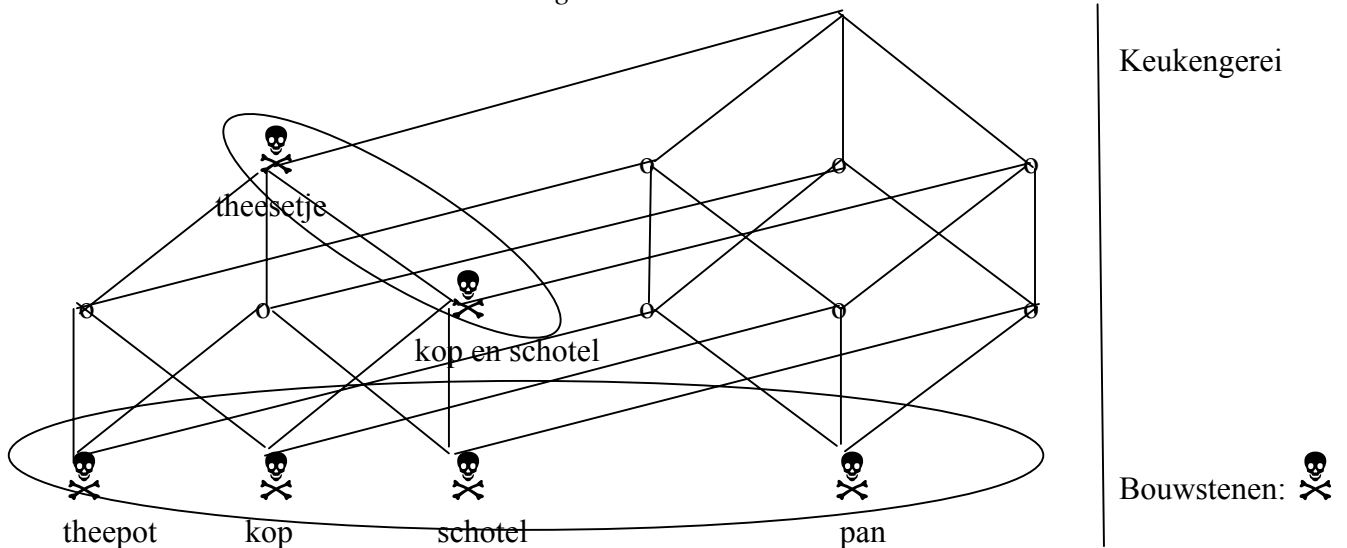
Niet-telbaar: zout

De zoutbouwstenen bestaan uit twee niet-overlappende zoutvarianten: $\text{NaCl} + \text{NaCl}$ en $\text{NaCl} + \text{NaCl}$. De bouwstenen tezamen overlappen: NaCl en NaCl overlappen bij voorbeeld in hun Na-ion. En als we tellen, moeten we het zout in het water beschouwen als bestaand uit vier moleculen, wat onzin is, want er zijn uiteindelijk maar twee moleculen.

Niet-telbaar: Keukengerei

De theorie staat niet-telbare structuren toe die opgebouwd zijn uit minimale en niet-minimale bouwstenen. In zulke structuren is het mogelijk dat de bouwstenen overlappen, maar de *minimale* bouwstenen niet (net als de bouwstenen in het geval van telbare naamwoorden). Ik stel voor dat dit de juiste interpretatiestructuren zijn voor naamwoorden als *meubilair* en *keukengerei*.

De bouwstenen zijn wat we intuïtief in de context als één willen tellen. Het verschil met telbare naamwoorden is dat Max en Ben tezamen niet zelf gelden als *jongen* en als één, maar dat de kop en schotel wel zelf geldt als *keukengerei*, en ook kan gelden als één, bijvoorbeeld op een inventaris waarop alles staat wat apart verkocht wordt en een eigen prijs heeft. Het verschil met niet-telbare naamwoorden zoals *zout* en *vlees* is dat de *minimale* bouwstenen elkaar niet overlappen, de overlap is slechts verticaal: een meervoudig object en zijn delen gelden tegelijkertijd als één.

En het tellen gaat weer mis: het theesetje is opgebouwd uit vijf bouwstenen: de theepot, de kop, de schotel, de kop en schotel en het theesetje zelf. Dat is natuurlijk onzin!

Wat we zien is dat de theorie twee natuurlijke semantische contrasten produceert: het contrast *telbaar/niet-telbaar* en het contrast dat ik *net/morsig* zal noemen:

- Een naamwoord is *telbaar* als de interpretatiestructuren geen overlappende bouwstenen hebben, *niet-telbaar* als deze wel overlappende bouwstenen hebben.
- Een naamwoord is *net* als de interpretatiestructuren geen overlappende *minimale* bouwstenen hebben, *morsig* als deze wel overlappende minimale bouwstenen hebben.

<i>vlees/zout</i>	<i>meubilair/keukengerei</i>	<i>meisjes/knikkers</i>
Niet-telbaar		Telbaar

<i>vlees/zout</i>	<i>meubilair/keukengoed</i>	<i>meisjes/knikkers</i>
Morsig	Net	

De hypothese is dat deze twee contrasten semantisch robuust en actief zijn: binnen één taal en ook cross-linguïstisch vormen semantische verschijnselen clusters rond deze twee natuurlijke semantische grenzen.

Er zijn, zoals bekend, talloze verschijnselen die een verschil maken tussen de klassen telbare en niet-telbare naamwoorden, zoals:

	Niet-telbaar	Telbaar
1. Meervoud:	✓ <i>zout/#zouten</i> ✓ <i>meubilair/#meubilairst</i>	✓ <i>meisje/✓meisjes</i>
2. Telwoorden:	# <i>één zout/#twee zout</i> # <i>één meubilair/#twee meubilair</i>	✓ <i>één meisje/✓twee meisjes</i>
3. Quantoren:	# <i>ieder vlees</i> # <i>ieder meubilair</i>	✓ <i>ieder meisje</i>

In wat volgt bestuderen wij enige verschijnselen die verschil maken tussen de klassen: nette en morsige naamwoorden.

1. De individuele classificeerder *stuks*.

Jennie Doetjes observeert in Doetjes 1997 dat *stuks* in het Nederlands gebruikt kan worden met (wat ik hier noem) nette naamwoorden, maar niet met morsige naamwoorden (Doetjes maakt zelf geen terminologisch onderscheid tussen de twee klassen). *Stuks* gedraagt zich in dit opzicht precies zo als *individuele classificeerders* in het Chinees (zie daarvoor het boek van Rint Sybesma, 2009).

- (8) Telbaar:
 - a. Hoeveel *hemden* neem je mee op vakantie? Drie *stuks*.
 - b. Hoeveel *croquetten* heb je gegeten? Zes *stuks*.
- (9) Niet-telbaar maar net:
 - a. Hoeveel *meubilair* heb je besteld? Drie *stuks*.
 - b. Hoeveel *keukengerei* heb je aangekruist in de catalogus? Acht *stuks*.
 - c. Hoeveel *vee* heb je gekocht? Drie *stuks*, twee schapen en een koe.
- (10) Niet-telbaar maar morsig:
 - a. Hoeveel *kaas* heb je gekocht? #Drie *stuks*.
 - b. Hoeveel *vlees* heb je gegeten? #Drie *stuks*.

Stuks kan ook attributief voorkomen, maar dat is het meest natuurlijk in de context van lijstjes:

- (11) *In het 'boodschappenmandje' van een Online Warenhuis:*
U heeft drie *stuks* meubilair, zes *stuks* keukengerei, twaalf *stuks* fijne vleeswaren, en zes *stuks* sportartikelen aangekruist.

In het enkelvoud komt *stuk* voor in *per stuk*:

- (12) a. De *bloemen* worden niet *per stuk* verkocht, maar *per tien stuks*.
- b. Het *keukengerei* wordt niet *per stuk* verkocht, maar *per tien stuks*.
- c. #Het *vlees* wordt niet *per stuk* verkocht, maar *per tien stuks*.

Een waarschuwing is op zijn plaats. Zoals makkelijk geconstateerd kan worden door op het internet te zoeken, wordt door mensen werkzaam in de horeca en in het bijzonder de cateringindustrie geen zorgvuldig onderscheid gemaakt tussen de individuele classificeerder *stuks* en het meervoudige naamwoord *stukken* (wat zelf als niet-individuele classificeerder gebruikt kan worden). Dit betekent dat je op het internet data kan vinden die de bevindingen in (8)-(10) tegenspreken. (13a) is een compilatie, maar er zijn verschillende vergelijkbare voorbeelden te vinden.

- (13) a. Een bittergarnituur bestaat uit zes *stuks* worst, zes *stuks* kaas en zes *stuks* bitterballen.

Ik laat in het midden of dit taalkundige innovatie of slordigheid is. Voor Jennie Doetjes, voor mij en mijn informanten is (13a) volledig ongrammaticaal, en moet je (13b) zeggen:

- (13) b. Een bittergarnituur bestaat uit zes *stukjes* worst, zes *stukjes* kaas en zes stuks bitterballen.

Ik laat deze ‘innovatie’ verder buiten beschouwing.

Semantisch maakt de individuele classificeerder *stuks* een telbare interpretatie uit de interpretatie van een net naamwoord, door in de bouwstenen een telbare variant te selecteren of te creëren, een variant zonder overlap. Hoe? Dat hangt af van de semantiek van het nette naamwoord. Voor sommige nette naamwoorden, zoals *vee*, zijn de *minimale* bouwstenen *conceptueel* niet-overlappend: het is zonder meer duidelijk wat de minimale bouwstenen van *vee* zijn, de dieren. In dat geval selecteert *stuks* de minimale bouwstenen. Maar voor andere nette naamwoorden, zoals *keukengerei*, kun je binnen de verzameling bouwstenen in context kiezen welke variant van niet-overlappende bouwstenen je wilt nemen voor de interpretatie van *stuks* (bijvoorbeeld, de theepot, de kop en schotel en de pan). De interpretatie die *stuks* (in context) kiest is telbaar: *stuks vee* en *stuks keukengerei* zijn (samengestelde) telbare naamwoorden.

2. Distributieve bijvoeglijke naamwoorden.

Roger Schwarzschild (2009) en Susan Rothstein (2010) merken op dat distributieve bijvoeglijke naamwoorden onderscheid maken tussen nette en morsige naamwoorden. Met andere woorden, deze bijvoeglijke naamwoorden beschouwen telbare naamwoorden en niet-telbare nette naamwoorden als één klasse.

Distributieve bijvoeglijke naamwoorden, zoals *klein*, *groot*, *rond*, *vierkant*, maar niet *lawaaïig*, *succesvol* staan voor telbare naamwoorden geen collectieve lezingen toe, maar distribueren naar de bouwstenen. Het verschil is te zien in (14):

- (14) a. De jongens zijn *lawaaïig*.
b. De jongens zijn *klein*.

(14a) is ambigu. (14a) kan betekenen dat de individuele jongens lawaaïig zijn, maar ook dat de jongens lawaaïig zijn als een groep. (14b) is niet ambigu. (14b) kan alleen betekenen dat de individuele jongens klein zijn.

De semantiek van distributieve bijvoeglijke naamwoorden specificereert dat een meervoudig object geldt als *kleine jongens* als *alle* semantische bouwstenen van dat meervoudige object jongens zijn en klein zijn.

We vergelijken nu morsige en nette niet-telbare naamwoorden.

- (15) a. Het *meubilair* is groot.
b. Het *grote meubilair* is uitgestald op de derde verdieping.

- (16) a. Het *vlees* is groot.
b. Het *grote vlees* ligt in de andere vitrine.

Voor *meubilair* in (15) vinden we precies wat we vonden voor telbare naamwoorden: (15) heeft geen collectieve lezing; (15) betekent niet dat het meubilair in zijn geheel groot is. (15b) vertelt ons dat de grote meubels, zoals de sofa's en de piano's, op de derde verdieping te vinden zijn.

Dit soort lezing bestaat niet voor morsige naamwoorden, zoals *vlees* in (16). (16a) betekent niet dat alle vlees-bouwstenen groot zijn (het is aannemelijk dat de bouwstenen van het vlees, wat ze ook zijn, klein zijn).

In de semantiek van telbare naamwoorden wordt distributiviteit in het Engels geassocieerd met de semantiek van *each* als in (17):

- (17) a. The boys got a cookie.
- b. Each boy got a cookie.

Het probleem is hoe dit te rijmen met niet-telbare nette naamwoorden, want *ieder meubilair* en *ieder vee* is ongrammaticaal. Mijn voorstel is dat de semantiek van distributieve bijvoeglijke naamwoorden gebruik kan maken van een individuele classificeerder zoals *stuks* zonder dat lexicaal te realiseren.

In concreto betekent dit dat de semantiek van *klein* specificceert dat een meervoudig object geldt als *klein vee* of *klein keukengerei* als het geldt als *vee* of *keukengerei* en als een meervoudig object *waarvan alle stuks klein zijn*. Voor *vee* betekent dit dat de individuele dieren klein zijn. Voor *keukengerei* betekent het dat alle stuks keukengerei klein zijn, waarbij het van context tot context kan verschillen wat geldt als stuks keukengerei.

Wat dit betekent is dat distributie niet echt in niet-telbare structuren plaats vindt, maar dat de semantiek van distributieve bijvoeglijke naamwoorden in niet-telbare structuren de telbare semantiek zo te zeggen kan kidnappen via een impliciete individuele classificeerder.

3. Nette vergelijkingen.

We bekijken nu vergelijkingen met *de meeste/het meeste*.

- (18) *Morsige naamwoorden*
 - a. Het meeste *vlees* wordt gegeten op zon- en feestdagen.
 - b. Meer vlees wordt gegeten op zon- en feestdagen dan op andere dagen.

Vlees is een morsig zelfstandig naamwoord, en de vergelijking in (18) berust op een *maat* als in (19a). (18) heeft geen lezing die aantallen vergelijkt, zoals in (19b):

- (19) a. *meer* = meer in volume/gewicht.... etc.
- b. *meer* = meer in aantal bouwstenen, minimale bouwstenen...

De reden is duidelijk: vergelijking in aantallen vereist tellen, en tellen gaat verkeerd. Voor telbare naamwoorden vinden we het omgekeerde:

- (20) *Telbare naamwoorden*
 - a. In de zomer staan de meeste *koeien* buiten.
 - b. In de zomer staan *meer* koeien buiten dan binnen.

In dit geval is de enige lezing een lezing die aantallen vergelijkt, zoals in (19b).

Hetzelfde geldt voor (21) met de classificeerder *stuks*:

- (21) a. In de zomer staan de meeste *stuks vee* buiten.
- b. In de zomer staan *meer* *stuks vee* buiten dan binnen.

We kijken vervolgens naar niet-telbare nette naamwoorden:

- (22) *Nette naamwoorden*.
- a. In de zomer staat het meeste *vee* buiten.
- b. In de zomer staat *meer* *vee* buiten dan binnen.

(22) vormt hier een natuurlijke klasse met de telbare naamwoorden: de meest prominente lezing is de lezing waarin *aantallen* vergeleken worden (19b).

Ook hier zien we, als we wat doorvragen (zie Landman 2011) dat de generalisatie luidt dat de vergelijking is in termen van *stuks vee*, *stuks meubilair* en *stuks keukengerei*, zodat de semantische analyse gebaseerd kan worden op hetzelfde idee als die van distributieve bijvoeglijke naamwoorden: de tel-betekenis van *de meeste* vergelijkt het vee dat buiten staat met het vee dat binnen staat *in termen van de aantallen stuks van elk*. Dit betekent voor *vee* dat we aantallen dieren vergelijken, maar voor *keukengerei* dat we aantallen *stuks keukengerei* vergelijken, waarbij het van de context afhangt wat we tellen als *stuks keukengerei*.

We hebben in detail drie semantische verschijnselen bestudeerd waar niet-telbare nette naamwoorden één klasse vormen met telbare naamwoorden, tegenover morsige naamwoorden. Daarmee heb ik laten zien dat het onderscheid *net/morsig* inderdaad semantisch robuust en actief is.

Ik eindig met een observatie die laat zien dat, naast de bekende criteria van tellen en meervoud, nog *andere* verschijnselen niet-telbare nette naamwoorden en morsige naamwoorden als één klasse beschouwen, tegenover telbare naamwoorden.

Vergelijking in termen van aantallen is de enige mogelijke lezing voor telbare naamwoorden zoals *koeien* en *stuks vee* in (20) en (21), en zonder meer de meest prominente lezing voor nette naamwoorden zoals *vee* in (22).

Maar nette naamwoorden staan wel degelijk lezingen met een *maat*-vergelijking toe. Neem aan dat in ons dorp het vee bestaat uit koeien en kippen. De koeien worden buiten gehouden; de kippen hebben minder geluk, die zitten in legbatterijen. Er zijn meer kippen dan koeien in het dorp, maar in termen van biomassa is er meer koe in het dorp dan kip. We vergelijken (23a) met (23b):

- (23) a. ✓ Wat biomassa betreft, wordt het meeste vee in ons dorp buiten gehouden.
- b. # Wat biomassa betreft, worden de meeste *stuks vee* in ons dorp buiten gehouden.

(23b) is gek, omdat het niet duidelijk is wat de uitdrukking *wat biomassa betreft* te maken heeft met de rest van de zin, omdat de rest van de zin duidelijk *aantallen stuks vee* vergelijkt. (23a) is helemaal niet gek, de uitdrukking *wat biomassa betreft* maakt een

maat-vergelijking prominent en net als bij *morsige* zelfstandige naamwoorden is een maat-vergelijking mogelijk voor *vee*.

De semantische theorie postuleert twee natuurlijke contrasten - *telbaar/niet-telbaar* en *net/morsig*. In de voorgestelde theorie zijn de contrasten niet zomaar naamkaartjes, ze zijn gedefinieerd in termen van overlap van bouwstenen en overlap van minimale bouwstenen. En het zijn deze semantische contrasten en niet de naamkaartjes *telbaar/niet-telbaar* en *net/morsig*, die gebruikt worden in de semantische analyse van de verschijnselen (uitgewerkt in Landman 2011) waarvan ik hier enkele details gesuggereerd heb. Ik heb laten zien dat beide contrasten semantisch robuust en actief zijn.

BIBLIOGRAFIE

BUNT, H.

1985 *Mass Terms and Model Theoretic Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.

CHIERCHIA, G.

1998 'Plurality of mass nouns and the notion of *semantic parameter*'
In Susan Rothstein (ed.). *Events and Grammar*, Dordrecht: Kluwer.

DOETJES, J.

1997 *Quantifiers and Selection*. Academisch proefschrift. Leiden: Universiteit Leiden.

LANDMAN, F.

1991 *Structures for Semantics*. Dordrecht: Kluwer.

LANDMAN, F.

2000 *Events and Plurality*. Dordrecht: Kluwer.

LANDMAN, F.

2004 *Indefinites and the Type of Sets*. Oxford: Blackwell.

LANDMAN, F.

2011 'Count nouns - mass nouns – neat nouns – mess nouns,' te
verschijnen In *The Baltic Yearbook*. Proceedings of the conference on
Formal Semantics and Pragmatics: Discourse, Context, and Models, Riga,
November 2010.

ROTHSTEIN, S.

2010 'Counting and the mass-count distinction' In *Journal of Semantics* 27.

SCHWARZSCHILD, R.

2009 'Stubborn distributivity, multiparticipant nouns and the
count/mass distinction' te verschijnen in: *Proceedings of NELS 39*.

SYBESMA, R.

2009 *Het Chinees en het Nederlands zijn eigenlijk hetzelfde*. Houten:
Het Spectrum

BIOGRAFIE:

Fred landman studeerde Taalfilosofie en Logica aan de Universiteit van Amsterdam. Na zijn promotie in 1986 was hij als semanticus verbonden aan verschillende taalkunde instituten in de Verenigde Staten. Sinds 1994 is hij Hoogleraar Semantiek aan het Instituut voor Taalkunde van de Universiteit Tel Aviv. Hij is de auteur van vier boeken en talloze artikelen op het gebied van de semantiek (details daarover zijn te vinden op zijn webpage: www.tau.ac.il/~landman/).